

Täysistunto

Torstai 22.2.2018 klo 16.00—17.23

2.2. Suullinen kysymys lapsen seksuaalisen hyväksikäytön rangaistusasteikon tarkistamisesta (Leena Meri ps)

Suullinen kysymys SKT 10/2018 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Paula Risikko: Seuraava kysymys: perussuomalaisten eduskuntaryhmä, edustaja Meri. — Pyrimme kaikille ryhmille tänään antamaan kysymyksen.

Keskustelu

16.22 Leena Meri ps: Rouva puhemies! Lähes viikoittain, viimeksi eilen, luemme lehdestä epäilyä lasten seksuaalisesta hyväksikäytöstä. On tilanteita, joissa törkeitäkään tekemuotoja ei ole tulkittu raiskauksiksi ja tekijä on selvinnyt ehdollisella. Tätä keskustelua on käyty vuosia. Tästä johtuen perussuomalaiset vaativat hallitusohjelmaan muun muassa, että rikoslain ensikertalaisuussäännöksiä ja lapsiin kohdistuvien törkeiden seksuaalirikosten rangaistustasoa tarkistetaan. Nyt elämme vuotta 2018, pian on kolme vuotta mennyt tuosta hallitusohjelman kirjauksesta.

Kysyn nyt, ministeri Häkkänen, teiltä: Koska näitä esityksiä alkaa tulla? Todellakin toivon, että alkaa vastatko, että selvitykset ovat kesken, koska nyt hallituksella on ollut hyvin pitkään aikaa valmistautua tähän. Milloin saamme esityksiä siitä, että lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten rangaistukset nousevat ja sieltä poistuu näitä epäkohtia, joista me saamme lukea muun muassa hyvin pienten lasten osalta, että vaaditaan jopa suostumusta kymmenenvuotiaalta lapselta seksiin? Olkaa hyvä ja kertokaa aikatauluja.

16.23 Oikeusministeri Antti Häkkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä salissa on varmasti aika laaja yhteinen ymmärrys ja käsitys, että lapsiin kohdistuvat seksuaalirikokset ovat äärimmäisen tuomittavia. Ei siitä ole epäilystäkään. Myös sen tarkastelun, joka on käynnistetty oikeusministeriössä, perusajatus on se, että se johtaa tiettyihin kiristyksiin. Tämä on myös ministerinä minun linjani. Mutta kuten hyvin edustaja Meri juristina tietää, asiat täytyy selvittää perin pohjin ennen kuin linjataan. Minkään mediaotsikon tai iltapäivälehden uutisoiman tuomioistuintapauksen perusteella en aio rikoslakia muuttaa, vaan teemme sen perusteellisen, huolellisen analyysin kautta ja arvioimme myös viime vuosina tehdyt merkittävät muut lainsäädäntöuudistukset, joiden vaikutuksia on vasta viime aikoina arvioitu. Perusteellinen pohdinta on loppusuoralla ministeriössä, ja aivan lähiaikoina tullaan ilmoittamaan johtopäätökset siitä.

Puhemies Paula Risikko: Sitten pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 11/2018 vp

16.24 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! No, sain vastauksen siitä, että asia on selvityksessä. Johan se on siellä ollut tosiaan kohta kolmisen vuotta. Meidät on valittu, jokainen, tänne eduskuntaan niin, että meiltä kysyttiin kentillä, mitä mieltä te olette näistä asioista, ja aika moni kertoi kokevansa, että erityisesti lapsiin kohdistuvat seksuaalirikokset ovat sellaisia, että rangaistusasteikkoja tulee nostaa. Toivoisin, että ministereillä olisi omiakin mielipiteitä, ja toivoisin, ettei aina sanottaisi, että joku selvitys on kesken. Katsotaan nyt, ehtiikö vaalikausi loppua, kun tätä vain siirretään ja siirretään. Tästä on ollut myös kansalaisaloite.

Samaten tämä ensikertalaisuuteen liittyvä ongelma, että se kolmen vuoden välein nolautuu ja oletkin rikoksentekijänä ensikertalainen, on hallitusohjelmassa, ja siihenkään ei ole mitään muutoksia eikä vastauksia tullut. Sisältääkö tämä teidän tulossa oleva uudistukseenne myös muutoksia ensikertalaisuuteen ja myös rangaistuksen mittaamiseen ja näihin niin sanottuihin paljousalennuksiin [Puhemies koputtaa] eli siihen, että rikoksia kannattaa tehdä enemmän, niin että saa alennusta?

16.25 Oikeusministeri Antti Häkkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on rikosoikeuden hoidon järjestelmää kehitetty Suomessa vuosikymmeniä tiettyyn suuntaan, jossa on minunkin mielestäni tiettyjä asioita korjattavana. Muun muassa tiettyihin ensikertalaisuuskysymyksiin ja muihin liittyy problematiikkaa, ja ehdonalaan vaivautumiseen liittyy tiettyjä asioita, joita esimerkiksi muualla Euroopassa ei ole käytössä. Eli olen hyvin perillä tästä järjestelmästä. Ja nyt kun saamme tämän virkamiesasiantuntija-arvion valmiiksi ihan näinä päivinä, niin sen jälkeen teemme johtopäätöksen siitä, minkälaisia hankkeita tällä vaalikaudella viedään eteenpäin. Erityinen painopiste on ollut näiden lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten tarkastelun osalta, ja voin sen sanoa, että sinne tulee muutoksia. [Leena Meri: Toivottavasti kiristystä!]

16.26 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Meri mainitsi tapauksen, jonka itsekkin otin muutama kuukausi sitten esille eduskunnan kyselytunnilla ja joka liittyy myöskin lakialoitteeseen, jonka eduskunnan naisverkosto on valmistellut ja joka muuttaisi, mikäli se hyväksyttäisiin, rikoslakia siten, että raiskauksen kriteeriksi tulisi se, että uhri ei ole suostunut. Nythän teko todetaan raiskaukseksi vain, jos on näytetty toteen väkivalta tai sillä uhkaaminen. Tässä paljon huomiota herättäneessä 10-vuotiaan tapauksessa, jossa tekijät olivat kaksi aikuista miestä, tekoa ei tuomittu raiskauksena nimenomaan siksi, että oikeus katsoi, että pitäisi näyttää toteen, että käytettiin selvää väkivaltaa tai selkeästi uhattiin väkivallalla, eli suostumuksen puute ei riittänyt tekemään kahden aikuisen miehen tekemästä väkivallanteosta raiskausta. Ja nyt uudestaan kysyisin teiltä: oletteko valmis hyväksymään tämän eduskunnan naisverkoston esittämän muutoksen, että suostumuksen puute olisi raiskauksen kriteeri rikoslaissa?

16.28 Oikeusministeri Antti Häkkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En ota pitkällä tikullakaan kantaa tähän tuomioistuimen ratkaisuun tästä yhdestä raiskaustapauksesta. En mitenkään lähde nyt sitä tässä asiassa sen enempää kommentoimaan.

Mitä tulee tähän raiskausten tunnusmerkistön muutokseen, tätä kirjoitustapaa ja tunnusmerkistöä on vuonna 2014 viimeksi arvioitu perusteellisesti eduskunnan lakivaliokunnassa ja viime vaalikaudella istuneen oikeusministerin johdolla. Ja silloin on päädytty siihen, että jos nimenomaisen suostumuksen puute — nythän pitää muistaa se, että kyllä se on täl-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 11/2018 vp

läkin hetkellä niin, että pakottaminen seksuaaliseen tekoon on raiskauksen perustunnusmerkistöä — jälkikäteen lisättäisiin sinne, niin siihen liittyy, sen on eduskuntakin todennut, rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen kannalta keskeisiä isoja ongelmia. Se ei ole yksinkertainen asia. Mutta tahtotila meillä kaikilla on, että raiskauksista pitää saada [Puhemies koputtaa] rikosvastuuseen ihmiset. Olen käynnistänyt ministeriössä [Puhemies koputtaa] selvityksen tästä asiasta, seuraamme Ruotsin tilannetta, käymme tutkijoiden kanssa läpi tätä, miten saadaan ne ongelmat poistumaan. [Puhemies: Minuutti on minuutti! — Naurua]

Puhemies Paula Risikko: Seuraava ja vielä yksi kysymys tähän teemaan. — Edustaja Henriksson.

16.29 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman, arvoisa puhemies! Det är alltid otroligt jobbigt när ett barn blir utsatt för ett sexualbrott. Därför är det otroligt viktigt att förundersökningen, hela processen, är så snabb som möjligt och håller en så hög klass som möjligt.

Arvoisa puhemies! Aina kun lapsi joutuu rikoksen uhriksi, niin ollaan erittäin, erittäin haavoittuvan tilanteen kanssa tekemisissä. Viime hallituskaudella laitettiin käyntiin sellainen projekti, jossa koottiin muun muassa Turkuun osaamista, niin poliisin, sosiaalityöntekijöiden kuin tuomioistuinten osaaminen yhteen paikkaan, puhuttiin niin kutsutusta lapsiasiain talosta. Siinä tavoite oli se, että laitetaan sen lapsen tilanne keskiöön, viranomaiset tekevät yhteistyötä keskenään, ja saadaan se prosessi niin nopeaksi kuin mahdollista. Arvoisa ministeri, oletteko tutustunut tähän hankkeeseen ja aiotteko viedä sitä eteenpäin tässä maassa?

Puhemies Paula Risikko: Ministeri Häkkänen, minuutti.

16.30 Oikeusministeri Antti Häkkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yritän minuutissa tässä asiassa mennä eteenpäin.

Olen perusteellisesti tietoinen tästä problematiikasta. Meillä on monia prosesseja käynnissä rikosoikeudellisesti, joissa lapsi ei pääse siihen asemaan, mikä hänellä pitäisi olla, mutta ei myöskään päärooliin, mikä ei välillä aina pidäkään olla. Eli jos perheessä vanhempien välillä tapahtuu väkivaltaa, rikoksia, niin tämä on aina herkkä kysymys, lapsen aseman järjestäminen niin, että hänestä ei tehdä liian päähenkilöäkään tietyissä asioissa, kuulusteluissa tai muissa, mutta toisaalta mennään myös lapsen etu edellä. Käymme jatkuvasti tätä vuoropuhelua, ja nyt tärkeää on, kun hallitus vie eteenpäin lasten ja perheiden palvelujen uudistamishanketta, että myös nämä palvelut huomioidaan ennalta ehkäisevissä palveluissa.

Kysymyksen käsittely päättyi.